

EMAS delavnica

**»NA POTI V KROŽNO GOSPODARSTVO –
SPODBUJAJMO UVAJANJE EMAS V SLOVENIJI«**

**„Sprejete oprostitve zakonskih določb in olajšav
za EMAS organizacije v državah EU in Sloveniji“**

ARSO, Ljubljana

28.11.2019



dr.Klavdija Rižnar
ZRS BISTRA PTUJ

38. in 44. člen UREDBE EMAS (št.1221/2009, 1505/2017)

... poziv državam članicam EU, da sprejmejo **ukrepe za zmanjšanje bremen** v (okoljski) zakonodaji za EMAS organizacije
(boljša pravna ureditev)



... številne države EU uvedle določene ukrepe za **oprostitve uporabe zakonskih določb** in spodbud v državno in/ali lokalno zakonodajo

LIFE B.R.A.V.E.R. Povečanje zakonskih prednosti v korist EMAS registraciji

CILJ B.R.A.V.E.R.

... **popolna vključitev EMAS v zakonodajo držav članic** za zmanjšanje, odstranitev ali poenostavitev administrativnih in ekonomskih bremen EMAS organizacijam



... namen spodbujanja vključevanja v shemo EMAS



PROJEKT LIFE B.R.A.V.E.R.

Povečanje zakonskih prednosti v korist EMAS registraciji

Projekt sofinancira Evropska komisija v okviru programa LIFE



LIFE B.R.A.V.E.R. Povečanje zakonskih prednosti v korist EMAS registraciji

Projektno območje

OBMOČJE IZVAJANJA:

Italija, Ciper, Češka republika, Slovenija, Španija

TRAJANJE:

01/10/2016 - 31/12/2019

KONZORCIJ:

Università Commerciale «Luigi Bocconi» Milano (Italija) - VP
ENVIROS (Češka), ENVITECH (Ciper), IAT (Španija), Ministrstvo za okolje (Češka),
ZRS Bistra Ptuj (Slovenija), Scuola Superiore Sant'Anna (Italija)

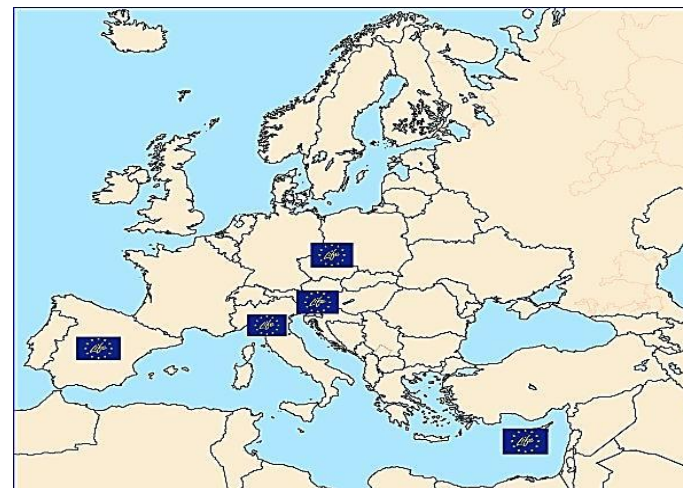
PRORAČUN:

Skupni znesek: 1,7 mio EUR

Sofinanciranja ES: 60 %

Pridruženi partner:

MOP, GZS



LIFE B.R.A.V.E.R. Povečanje zakonskih prednosti v korist EMAS registraciji

B.R.A.V.E.R. „**demonstracijski projekt**“ za testiranje, ovrednotenje in diseminacijo novega pristopa vrednotenja rezultatov EMAS-a na ravni EU

Glavni rezultat:

- razvoj ukrepov za **boljšo pravno ureditev** in oprostitev uporabe zakonskih določb za EMAS organizacije,
- testiranje izvedljivosti, učinkovitosti in koristi

Italija (3), Španija (4), Češka (3), Slovenija (3) in Ciper (3):

- priprava 70 predlogov za poenostavitve
- testiranje najmanj 25 predlogov
- sprejem vsaj 16 ukrepov oprostitve uporabe zakonskih določb za EMAS

EMAS – Sistem za okoljsko ravnanje in presojo



Performance,
Credibility,
Transparency

Stroge zahteve EMAS vključujejo:

- ✓ Skladnost z vso okoljsko zakonodajo, ki jo preverjata preveritelj in javni organ
- ✓ Nenehno izboljševanje okoljske učinkovitosti
- ✓ Preverjanje okoljske uspešnosti s posebej usposobljenim preveriteljem
- ✓ Objava ključnih okoljskih podatkov v letnem poročilu

Kakšno korist lahko imajo države članice EU od EMAS?

EMAS zahteve

**Stroge zahteve za merjenje
in vrednotenje okoljske
učinkovitosti**



*Zmanjšanje vplivov na
okolje z malo ali brez
dodatnega napora vlad in
regulatorjev*

**Neodvisno preverjanje,
validacija in vključitev v
register s strani nacionalnih
pristojnih organov**



*Večja skladnost z
zakoni, prihranki časa
in sredstev za organe
izvrševanja*

**Objava letne
izjave o okolju**



*Enostaven dostop do
revidiranih okoljskih
podatkov in izjave o
zakonski skladnosti*

Koristi za organe

Kako je EMAS povezan z drugimi politikami?

EMAS organizacije se zavezujejo, da bodo zmanjšale svoje vplive na okolje, od porabe energije in vode do proizvodnje odpadkov. EMAS je zato povezan z mnogimi vrstami okoljskih politik:

- ublažitev podnebnih sprememb
- onesnaževanje zraka in vode
- ravnanje z odpadki
- biotska raznovrstnost
- energetska učinkovitost
- nevarne snovi

Pa tudi širšim političnim področjem, katerih cilj je povečati trajnost organizacij:

- Družbena odgovornost podjetij (CSR)
- Krožno gospodarstvo
- Eko-dizajn in okoljsko označevanje
- Zelena javna naročila
- Trajnostne dobavne verige
- Zelene finance

EMAS prispeva k doseganju ciljev vseh teh politik. S spodbujanjem več organizacij, da se registrirajo v shemo EMAS, lahko organi uporabljajo EMAS v svojo korist.

Kako je EMAS povezan z drugimi politikami?

EU cilji

Zmanjšanje za najmanj **40% emisij toplogrednih plinov** do leta 2030 (v primerjavi z letom 1990)

Vsaj za 27% izboljšanje **energetske učinkovitosti**

Recikliranje
65% komunalnih odpadkov

Uporaba vsaj **27% deleža obnovljive energije**

+ 21 mednarodnih ciljev



EMAS organizacije lahko prispevajo v doseganju teh ciljev.

Kaj lahko storijo državni organi?

Glede na najnovejši študiji RAVE in LIFE BRAVER se *uporaba in uspeh sistema EMAS v državah članicah močno razlikujeta. Uporaba je odvisna od tega, kako oblikovalci politike in organi dojemajo dodano vrednost EMAS* in raven podpore, ki jo ima shema.

Uredba EMAS izrecno zahteva, da države članice **spodbujajo shemo EMAS s komunikacijo in vključevanjem v ustrezne politike in predpise**. Ta podpora je potrebna za večanje koristi EMAS tako za državo kot za organizacije.

**Skoraj 3900 organizacij v EU se je zavezalo,
da bo z EMAS zmanjšalo svoje vplive na okolje.**

Nekateri ukrepi podpore ustvarjajo „win-win“ situacije tako za organe kot za EMAS organizacije. Obstajajo številne najboljše prakse ukrepov na ravni EU, ki lahko navdihujejo druge države članice. Nacionalni, lokalni in strokovni organi imajo različna sredstva za podporo sistemu EMAS.

Država članica EU	Število EMAS organizacij /število lokacij (2017, 2019)	Število ISO 14001 organizacij (2015)	Število EMAS preveriteljev (2017)
Nemčija	1171/2030	8224	261
Italija	909/5718	22350	15
Španija	861/1091	13310	21
Avstrija	291/1100	1210	11
Poljska	69/357	2798	10
Belgija	61/513	1150	6
Portugalska	55/114	1272	8
Grčija	31/48	1115	6
Francija	29/35	6847	1
Češka Republika	23/41	3832	4
Danska	25/195	1009	2
Švedska	11/11	3689	5
Slovenija	10/16	461	1
Romunija	10 /18	10581	2
Madžarska	10/11	1940	5
Bolgarija	8/16	1484	2
Norveška	7/14	1264	/
Finska	4/22	1466	2
Ciper	3/3	247	/
Luksemburg	3/6	107	/
Slovaška	3/3	2277	1 (kot okoljski preveritelj)
Nizozemska	2/2	2461	1

EMAS organizacije v Sloveniji

Organizacija	Organizacijske enote
Gorenje d.d., Velenje	3 lokacije
Gorenje I.P.C., d.o.o., Velenje	2 lokaciji
Cinkarna Celje, d.d. PE Kemija Mozirje, Mozirje	1 lokacija
Luka Koper, d.d. Koper	1 lokacija
Medium d.o.o., Žirovnica	1 lokacija
Lek farmacevtska družba d.d. Ljubljana	4 lokacije
Mestna občina Ljubljana Mestna uprava, Oddelek za varstvo okolja, Ljubljana	1 lokacija
Ljubljanske mlekarne d.d. Ljubljana	1 lokacija
A1 d.o.o., Ljubljana	celotna družba
SPG – SOL Plin, Jesenice	1 lokacija

Kateri instrumenti so na voljo?



Zakonodajni
instrumenti



Ekonomski &
finančni instrumenti



Informacijski
instrumenti



Marketing &
Promocijski
instrumenti

Priporočamo uporabo kombinacije instrumentov.

Primeri instrumentov, ki so na voljo državnim organom



Zakon. instrumenti

- Vključevanje EMAS v vladne strategije
- Uporaba sistema EMAS pri javnih naročilih
- Uvedba ukrepov oprostitve zakonskih določb

- Organizacija seminarjev, delavnic, tečajev, okrogle mize
- Imajo nacionalno spletno stran EMAS
- Zagon dolgoročnih podpornih projektov
- Zagotavljanje smernic



Informacijski instrumenti

Ekonomski instrumenti



- Zagotavljanje financiranja
- Uvedba znižanja ali oprostitve davkov
- Znižanje upravnih pristojbin
- Znižanje pristojbin za registracijo EMAS

- Diseminacija z brošurami, letaki, plakati ...
- Organizacija konferenc, sektorske promocijske kampanje, državni dan EMAS...

Promocijski instrumenti



Naloga A1: Analiza rezultatov - pregled

Zakonske oprostitve in olajšave v 12 državah članicah EU (**skupaj 318**)



Država	Državna raven	Regijska raven	SKUPAJ
AVSTRIJA	10	0	10
ČEŠKA	6	1	7
FRANCIJA	11	1	12
NEMČIJA	36	127	163
GRČIJA	5	0	5
ITALIJA	34	23 (1 regija)	57
DANSKA	4	0	4
POLJSKA	7	0	7
ŠPANIJA	9	30 (4 regije)	39
PORTUGALSKA	6	5	11
SLOVENIJA	2	0	2
CIPER	1	0	1

V Sloveniji zakonsko podlago za spodbujanje EMAS daje *Zakon o varstvu okolja*, ki pravi (ZVO-1 (32. člen):

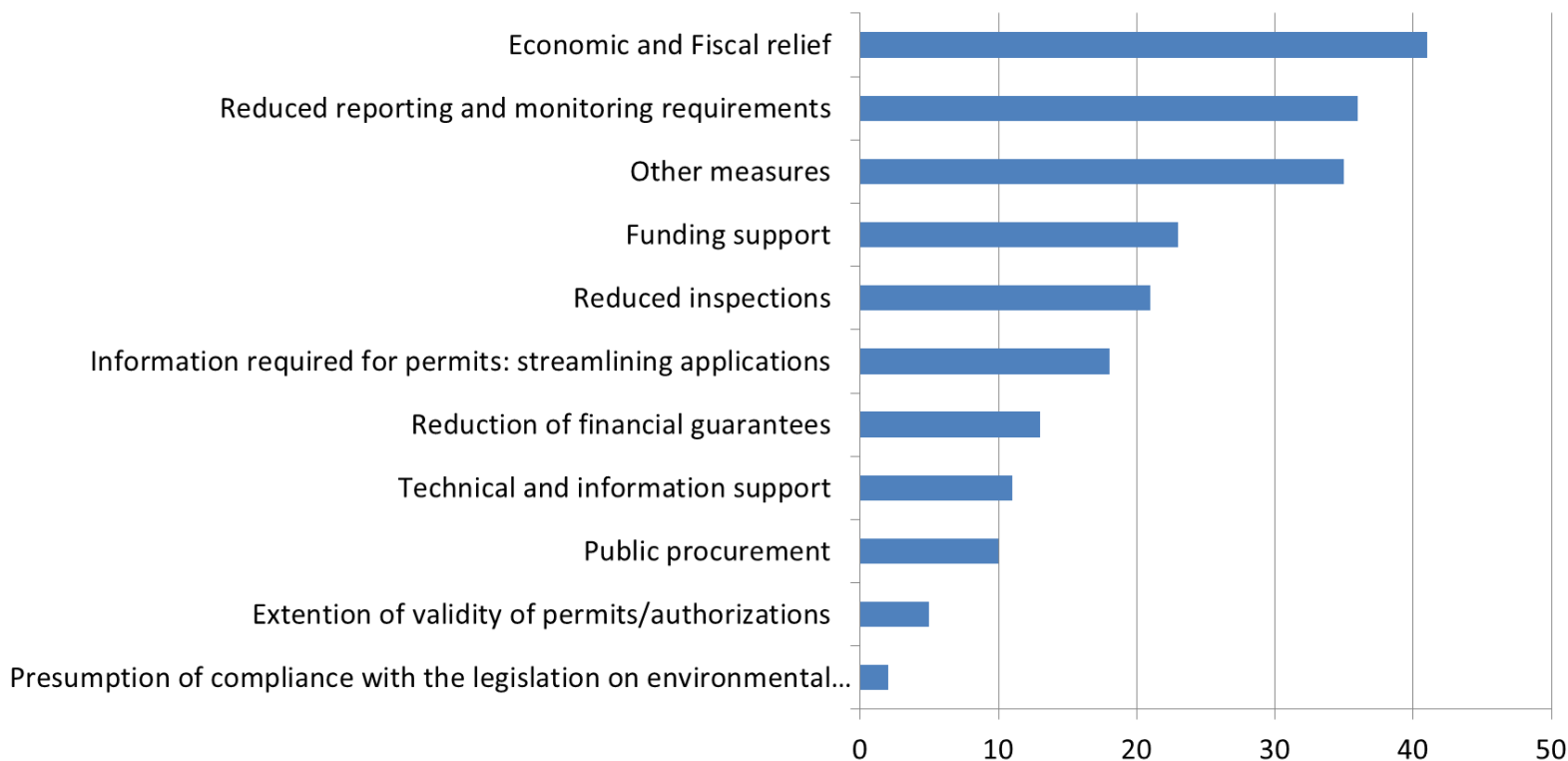
... da se v predpisih, ki določajo mejne emisije in pravila ravnanja za organizacije, vključene v sistem EMAS, lahko določijo tudi olajšave in spodbude, ki se nanašajo zlasti na zmanjšanje pogostosti in obsega izvajanja monitoringa ter poročanja.



(še) ni implementirano v praksi

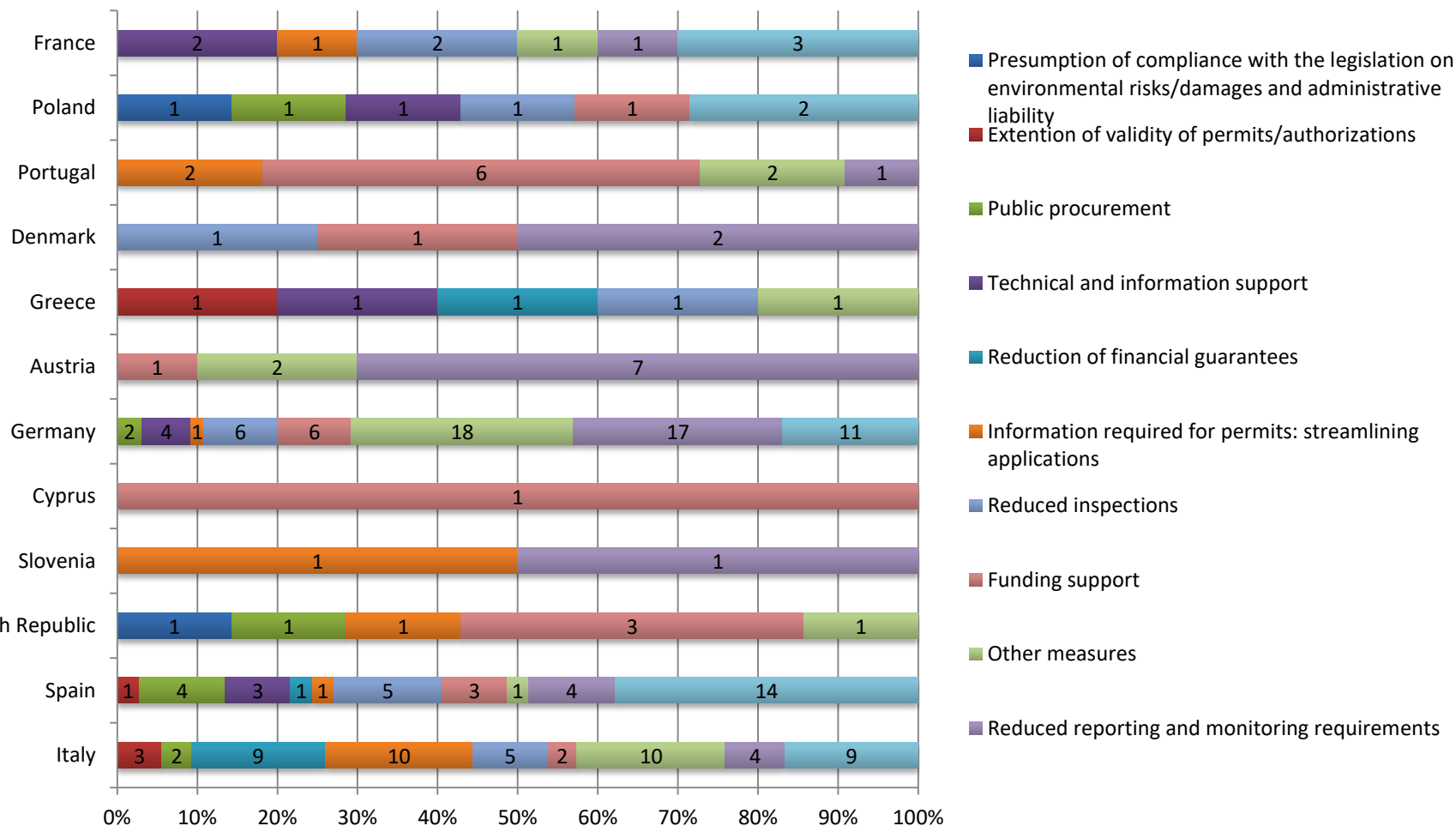
Naloga A1: Analiza rezultatov - pregled

Vrsta ukrepov oprostive zakonskih določb in olajšav v izbranih članicah EU



**Other measures: general incentives for supporting EMAS registration, EMAS promotion in waste prevention initiatives, reduction of internal mandatory audits, reduction of penalties in case of environmental violations, ...*

Razporeditev ukrepov boljše pravne ureditve na nacionalni ravni posamezne države EU



PRIMERI OPROSTITVE ZAKONSKIH DOLOČB

Zbirka obstoječih podpornih ukrepov v državah članicah predstavlja instrumente, ki jih države članice uporabljajo za promocijo sistema EMAS, vključno z oprostitvami zakonskih določb:

DČ	Ukrep	Opis
Španija, Katalonija	Zmanjšanje inšpekcij	Direktiva 2010/75 EU v zvezi z industrijskimi emisijami (IED) določa EMAS kot eno merilo za oceno vplivov na okolje podjetja. Katalonija organizacije deli v 3 skupine, ki določajo pogostost inšpekcijskih pregledov. EMAS organizacije veljajo kot organizacije z nizko stopnjo tveganja in jim ni treba oddati periodičnih kontrol, vendar mora EMAS preveritelj opraviti specifičen pregled in ga predložiti organom, ki nadomesti inšpekcijski nadzor.
Avstrija	Zelena javna naročila	Zvezna agencija za javna naročila upošteva EMAS pri ocenjevanju ponudb za storitve čiščenja in storitve ravnanja z odpadki. EMAS organizacije prejmejo dodatne točke.
Nemčija	Zmanjšanje pregledov	S prenosom direktive o energetske učinkovitosti EU je Nemčija uvedla novo obveznost za velika podjetja, da vsaka štiri leta izvajajo energetske pregled. Organizacije, registrirane po EMAS ali ISO 5001, so izvzete.
Grčija	Znižanje pristojbin	Podjetja, ki ravnaajo z nevarnimi odpadki in so registrirana po EMAS, prejmejo 50% znižanje zahtevane zavarovalne pristojbine za sanacijo okolja.

Drugi primeri ukrepov oprostitve zakonskih določb

DČ	Ukrep	Opis
Avstrija	Hitri postopek ali poenostavitev dovoljenj	EMAS organizacije ne potrebujejo dovoljenj za spremembe objektov, če predložijo izjavo preveritelja, ki zagotavlja, da so spremembe vključene v okoljsko načrtovanje organizacije. Lahko tudi dobijo dovoljenja lokacij - konsolidirana in odobrena v enem samem obvestilu.
Francija	Zmanjšanje poročanja	V okviru poročanja o družbeni odgovornosti (CRS), poročanje o okolju ni potrebno preverjati tretjemu revizorju, če ga že preverja EMAS preveritelj.
Nemčija	Davčne olajšave	EMAS (ali sistem upravljanja z energijo v skladu z ISO 50001) je predpogoj za energetsko intenzivna podjetja v proizvodnem sektorju za vračilo plačanega davka na električno energijo (do 90%).
Italija	Finančne garancije	Zakonodajni odlok z dne 3. aprila 2006, št.152: zmanjšanje finančnih garancij za pridobitev dovoljenja za upravljanje naprav, ki delujejo v sektorju odpadkov. <i>Opis:</i> finančna garancija se zmanjša za 50% za EMAS podjetja

Razvoj ukrepov v Sloveniji

LIFE B.R.A.V.E.R.: v sodelovanju z delovno skupino in medsektorskim posvetovalnim odborom preučiti možnosti, kako je mogoče EMAS upoštevati pri pripravi nove oz. reviziji obstoječe zakonodaje, uporabiti kot orodje pri izvajanju in izvrševanju zakonodaje, upoštevati pri javnih naročilih in drugo.

1) Delovna skupina

Sestava delovne skupine

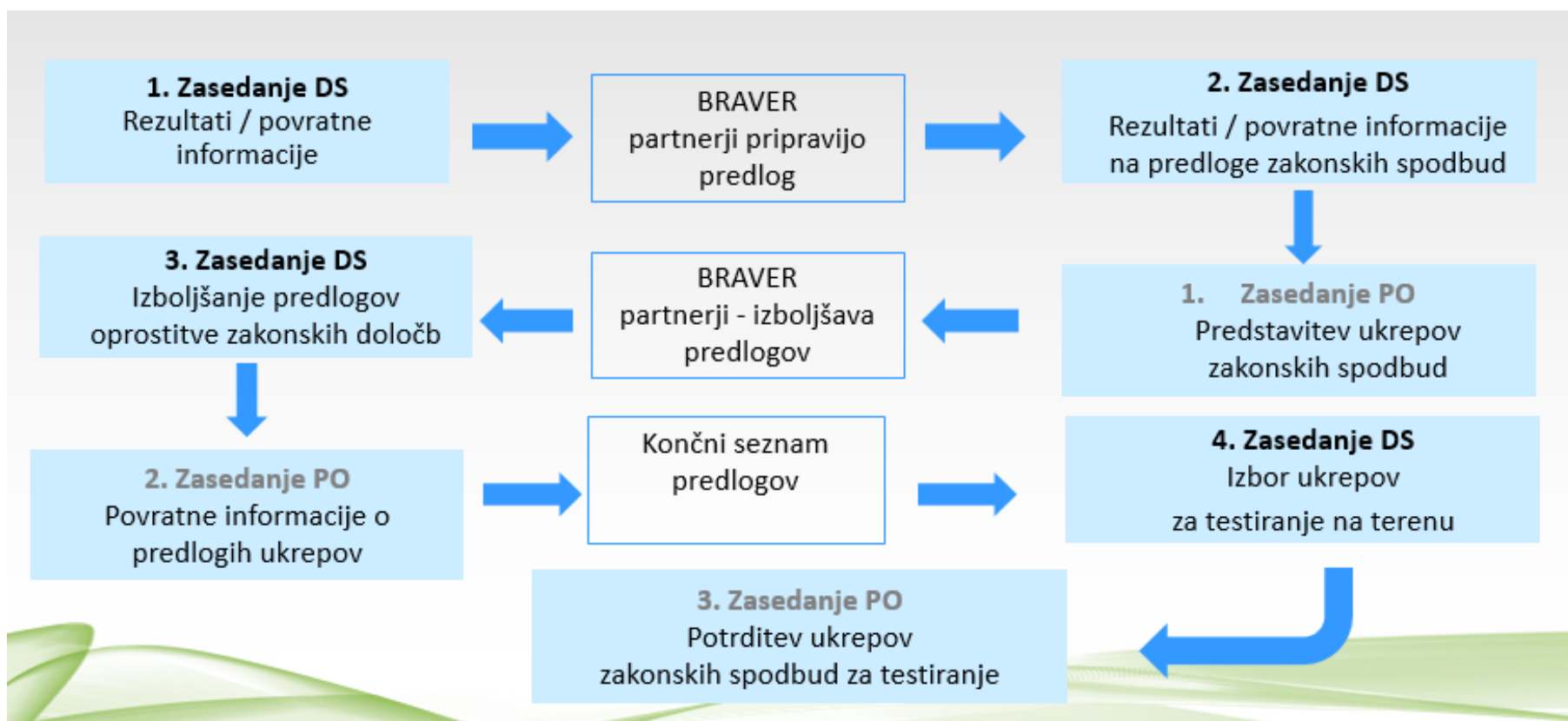
Ministrstvo za okolje in prostor	3
Gospodarska zbornica Slovenije	1
EMAS preveritelj (SiQ)	1
ZRS BISTRA PTUJ (LIFE B.R.A.V.E.R. partner)	1
Skupaj	6

2) Posvetovalni odbor

Sestava posvetovalnega odbora

1. Ministrstvo za okolje in prostor (regulatorni organ)
2. Inšpektorat za okolje in prostor (nadzorni organ)
3. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (regulatorni organ)
4. Ministrstvo za finance (regulatorni organ)
5. Ministrstvo za javno upravo (regulatorni organ)
6. Ministrstvo za infrastrukturo (regulatorni organ)
7. Slovenska akreditacija (akreditacijski organ)
8. Gorenje d.d. (EMAS organizacija)
9. Medium d.o.o. (EMAS organizacija)
10. MO Ljubljana (EMAS organizacija)
11. ZEG (NVO)
12. GZS
13. SiQ

Interkacije sodelovanja med delovno skupino in posvetovalnim odborom



Slovenija: sprejeti ukrepi spodbud za EMAS (LIFE BRAVER)



MGRT: *Vavčer za certifikate kakovosti za MSP*, med katere je tudi vključen EMAS (sofinancirani stroški priprave na certificiranje in stroški zunanjega izvajalca, ki bo podjetju pomagal pri pripravi na certificiranje) (za obdobje 2018-2023)

MGRT: *Javni razpis za spodbujanje uvajanja okoljskih znakov za turistične nastanitve* (sofinanciranje stroškov pridobitve mednarodno uveljavljenih okoljskih znakov (tudi EMAS) za turistične nastanitve ter stroškov, povezanih s promocijo konkurenčne prednosti turističnega ponudnika)

MJU: *Uredba o zelenem javnem naročanju* (veljati s 1.1.2018), ki vključuje EMAS kot način vključevanja okoljskih vidikov (7. člen):

- ✓ 4. alineja: naročnik lahko spodbuja zmanjšanje okoljskih obremenitev tudi tako, da ponudbo ponudnika, ki ima vzpostavljen sistem ravnanja z okoljem v sklopu meril za oddajo javnega naročila oceni kot boljšo)

Slovenija: sprejeti ukrepi spodbud za EMAS (LIFE BRAVER)

MJU in MOP: V primerih okoljskih zahtev in meril je za 7 predmetov zelenega javnega naročanja (PP9, PP10, PP11, PP12, PP13, PP19, PP20) vključen okoljski sistem EMAS kot prednostni kriterij v merilih za oddajo javnega naročila (točkovanje kot priporočilo).

MOP: Sklad za podnebne spremembe (9. točka – tehnična pomoč):

- ✓ finančne spodbude za promocije EMAS sistema v namen ozaveščanja, usposabljanja in izobraževanja različnih deležnikov na letni ravni: delavnice, usposabljanja, srečanja, konference, ipd. (v obliki priporočil izvajalcem programa sklada)

MOP: Sklad za podnebne spremembe (1. točka – sodelovanje z gospodarstvom)

- ✓ vključitev EMAS sistema med merila pri javnih razpisih za projekte, ki spodbujajo prehod v krožno, nizkoogljično in podnebno odporno gospodarstvo (v obliki priporočil pripravljavcem razpisa oz. izvajalcem programa sklada)

Slovenija: Ukrepi v fazi preučevanja (LIFE BRAVER)

Uredba o odpadkih (27. člen, 7. tčk): Opustitev obveznosti izdelave načrta gospodarjenja z odpadki za EMAS registrirane organizacije.

Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o pošiljkah odpadkov: Z uvedbo sistema EMAS se tveganje za vračilo odpadkov zmanjšuje, zato se predlaga, da se navedeno upošteva pri določitvi višine finančne garancije. Predlog je, da se za EMAS registrirano organizacijo višina finančne garancije zniža za 10 -20 %

Pravilnik o metodologiji za izdelavo in vsebini energetskega pregleda (5. člen): v metodologiji za izdelavo energetskega pregleda se upošteva, da je energetski pregled opravljen, če so izpolnjene zahteve iz 4. člena tega pravilnika in če se izvaja sistem upravljanja z okoljem skladno s sistemom EMAS ter je narejen minimalni pregled v skladu s Prilogo A.

ZVO-2: EMAS GLOBAL kot mehanizem za spodbujanje primernejšega ravnanja z okoljem in obveščanja javnosti o vplivih njihovih dejavnosti na okolje ministrstvo omogoča podjetjem in drugim organizacijam v tretjih državah vključevanje v sistem EU za okoljevarstveno vodenje organizacij

Potencialni ukrepi - potrebna širša razprava medresorskih ministrstev (LIFE BRAVER)

Eko-sklad: občine, ki imajo vzpostavljen EMAS, so deležne sofinanciranja nakupa okolju prijaznih izdelkov (električna kolesa, javna razsvetljava, idr.)

Uredba o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega:

- ✓ zmanjšanje zahtev za obratovalni monitoring emisij snovi v zrak (obveznost predložitve letnih poročil o obratovalnem monitoringu emisij snovi v zrak se opusti za obdobje, ko se ne izvajajo obratovalni monitoringi)

Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja ter o pogojih za njegovo izvajanje:

- ✓ pogostost občasnih meritev se zmanjša (EMAS zavezancu se opusti izdelava ocene o letnih emisijah snovi v zrak v obdobju, ko se ne izvajajo obratovalni monitoringi, razen kjer je v BAT zaključkih opredeljena pogostost poročanja na letni ravni)

Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu odpadnih voda:

- ✓ pogostost občasnih meritev se zmanjša za podjetja, ki imajo sistem EMAS



LIFE BRAVER
<http://www.lifebraver.eu/>
<https://www.facebook.com/lifebraver/>

DELIVERABLE B4.1

GUIDANCE TOOL for

EMAS-based regulation and better regulatory relief

(FINAL VERSION)

EMAS za prehod v krožno gospodarstvo „Spodbujajmo uvajanje EMAS“!



PREDLOGI ZA PREMAGOVANJE „OVIR“

- ✓ Nujna *kombinacija pravnih in finančnih instrumentov*, podprta z **učinkovito promocijsko in komunikacijsko strategijo**
- ✓ Usposabljanje javnih organov na nacionalni in lokalni ravni: *delavnice EMAS, dnevi EMAS* itd.
- ✓ *Usposabljanje (ISO 14001) podjetij in drugih organizacij za večjo vključenost v sistem EMAS (460 organizacij z ISO 14001, od tega 250 MSP)*
- ✓ Javna ozaveščenost !!

Več informacij o EMAS:

<https://www.lifebraver.eu/>

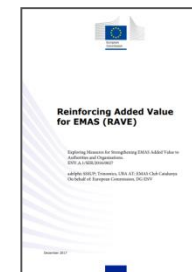
<https://ec.europa.eu/environment/emas/>



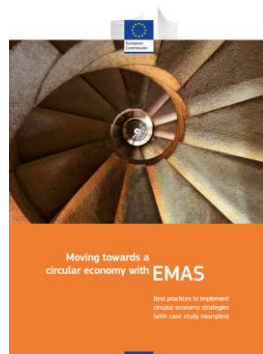
Overview of existing experiences of regulatory relief and incentives for EMAS registered organizations



Regulatory and Financial Support for EMAS registered organisations – Case studies from Austria, Germany, Italy



Reinforcing Added Value for EMAS (RAVE) study – Looking at the potential of regulatory relief and use of EMAS reporting



Moving towards a circular economy with EMAS



GUIDANCE TOOL for EMAS-based regulation and better regulatory relief



Performance,
Credibility,
Transparency

HVALA ZA VAŠO POZORNOST!